

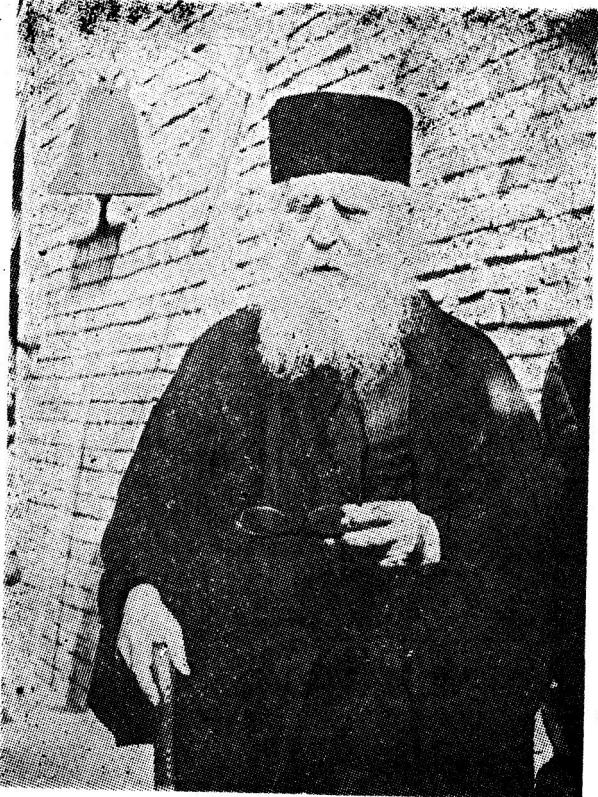
ΡΙΖΑΡΕΙΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

1844-1969

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ 125 ΕΤΗΡΙΔΙ ΑΥΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ - 1969

ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Αρχιμανδρίτης 1877 - 1964

Ο ΒΑΘΥΣΤΟΧΑΣΤΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΜΑΧΗΤΗΣ

(Αναμνήσεις ἀπὸ τὴν Ριζάφειο Σζολή)

ΤΥΠΟΔΟΞΗ ΤΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΝΟΥΛΟΥ

«Γερβάσιος Παρασκευόπουλος». «Ένα σύμβολον, ένα καύχημα τῆς Έκκλησίας μας.»⁽¹⁾ Τὸ δυναμικόν, δσο καὶ δημιουργικὸν πέρασμά του, ώς Μ. Πρωτοσυγγέλου, ἀπὸ τὴν Αρχιεπισκοπὴν Αθηνῶν καὶ τὴν Μητρόπολιν Πατρῶν καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἴδιου ἴδρυσις καὶ λειτουργία ἐν Ἑλλάδι (1923) τῶν πρώτων ὁργανωμένων Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νηπιαγωγείων ώς καὶ ἡ ἐπὶ 50 συναπτὰ χρόνια ἀποστολικὴ δρᾶσις του, ἐπα-

1. Ιδὲ περὶ Γερβᾶ Παρασκευόπουλου μελέτην Τεροθέον Τσαντίλη νῦν Μητροπολίτου Υδρας εἰς τὴν Θρησκευτικὴν Εγκυλοπαιδείαν του. 10ος σελ. 47 - 50.

ξίως τοῦ δίδουν τοὺς προαναφερθέντας χαρακτηρισμούς. Ἡ μνήμη, μὲ ματαφέρει 60 χρόνια πίσω, στὰ μαθητικά μου χρόνια εἰς τὴν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, κοντά του. Καὶ μὲ συγκίνησιν ἄφθαστον, ἀντικρύζει τὴν νεανικήν μορφὴν τοῦ Γερβασίου. Ἡτο, τότε, διάκονος, σὲ κάποιο ἐρημοκλῆσι τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἔξωτερικὸς μαθητὴς τῆς Ριζάρειου Σχολῆς. Καὶ κατὰ σύμπτωσιν καθόταν στὸ ἵδιο θρανίο, δίπλα μου, στὴν ἕδια αἴθουσα μὲ τοὺς ἄλλους ἐσωτερικοὺς συμμαθητάς μου, ἐκ τῶν δποίων πολλοὶ κατέλαβον περιλάμπους θέσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κοινωνίαν μας. ὅπως οἱ Μητροπολῖται, Ἀμφίσσης Ἀθανάσιος Παρίσης, Σκόδρας Βησσαρίων Τζοβάνης, οἱ στρατηγοὶ Πᾶνος Καλογερόπουλος καὶ Τάκης Γαρέζος, οἱ Πανεπιστημιακοὶ καθηγηταί, τῆς θεολογίας Παρθένιος Πολλάκις, τῆς Ἱατρικῆς Ἀντώνιος Φωκᾶς, τῆς Φιλοσοφίας Χαράλαμπος Γιερός, ὁ βιομήχανος καλλυντικῶν Ἀπόστολος Γεωργάκης (πατέρας τοῦ πρυτάνεως τῆς Παντείου Ι. Γεωργάκη), ὁ μακεδονομάχος Ἰωάν. Ἀγγελόπουλος, ὁ ἐφοπλιστὴς καὶ βουλευτὴς Ἰωάν. Χανιώτης, ὁ Βορειοηπειρώτης ἥγετης Βασ. Μούτσος, ὁ διπλωμάτης Γεώργ. Νικολαΐδης, ὁ προϊστάμενος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας εἰς Λονδίνον Ἀθαν. Παπακωνσταντίνου, ὁ Γυμνασιάρχης Ἰωάν. Θηβαῖος καὶ τόσοι ἄλλοι ποὺ μοῦ διαφεύγουν, οἱ δποῖοι ὀφεῖλον γὰρ τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν σταδιοδρομίαν τῶν εἰς γερά θέμελα ποὺ ἔδωσεν ἡ Ριζάρειος Σχολή, μὲ τοὺς σοφοὺς καθηγητάς, Α. Διομήδην - Κυριάκον, Γ. Δέρβον, Ἀδελφοὺς Ζῆκον καὶ Στέφανον Ρώση, Ν. Παπαγιαννόπουλον, Φ. Παπαδόπουλον, Μ. Πανταζῆν, Γ. Καρδούνην, Β. Σπηλιόπουλον, Σ. Τσιριγώτην κ.ἄ.

Ο Γερβάσιος διεκρίνετο, διὰ τὴν πνευματικὴν του φωτεινότητα καὶ διὰ τὴν ψυχικήν του καλωσύνην.

Θά ἀναφέρω εἰς μνήμην τού, δύο - τρία περιστατικά, ποὺ ἔμειναν βαθιὰ χαραγμένα εἰς δλους τοὺς συμμαθητάς τοῦ ἔξιχου αὐτοῦ κληρικοῦ.

Διευθυντής τῆς Σχολῆς μας, ἥτο τότε, ὁ «καλός κ' ἀγαθός» μητροπολίτης Πενταπόλεως κυρός Νεκτάριος Κεφαλᾶς, τὸν δποῖον τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ Ἐκκλησία, κατέταξεν εἰς τὸν χορὸν τῶν ἀγίων καὶ εἶναι ἥδη, πολιούχος ἄγιος τῆς Αἰγίνης.

Ο Νεκτάριος, μᾶς ἐδίδασκε «Ποιμαντικήν», τὴν δποίαν διήνθιζε μὲ ποιήματά του πρὸς τὴν Θεομήτορα, μελοποιημένα ἀπὸ τὸν ἵδιον καὶ τὰ δποῖα ὑπὸ τὴν καθοδήγησίν του ἐψάλαμε.

Σ' ἔνα μάθημά του, σχετικὸν μὲ τὰ καθήκοντα τοῦ «Ποιμένος», ἐγείρεται δὲ νεαρὸς Γερβάσιος καὶ ζητεῖ εὐλαβῶς τὴν ἀδειαν νὰ διμιλήσῃ.

— «Ποιμὴν καλὸς — λέγει — εἶναι, δχι δ κατ' ἐπάγγελμα τυπικῶς ἐνασκῶν τὰ καθήκοντά του, ἀλλὰ δὲ διοψύχως καὶ ἐνσυνειδήτως ἀφιερωμένος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ποὺ ἀδιάκοπα ἀγωνίζεται νὰ κάμη βίωμα τοῦ ποιμάνιου του, τὰς ὑποθήκας τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Γραφῶν, ὑπεισερχόμενος εἰς τὰς οὐδίσιας

καὶ ἐκλαϊκεύων αὐτάς. Όστηλιτεύων τὰς ἀντιδράσεις καὶ ἀντιμετωπίζων τὸν «φαρισαϊσμὸν» μὲ τὸ μαστίγιον, ὅπως ὁ Κύριος εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Νὰ εἶναι ὑπόδειγμα λιτότητος καὶ ἀφριλοχρηματίας. Στοργικὸς πρὸς φίλους καὶ ἔχθροὺς καὶ ἑαυτόν, προσφέρων θυσίαν προκειμένου νὰ περισσώσῃ ἀπολαλὸς πρόσβατον. Ἐν μιᾷ λέξει, νὰ εἶναι ἀδιάληητος ἐν παντὶ καὶ πάντοτε καὶ ὑπὸ πάντων.

Μὲ συγκίνησιν ὁ Νεκτάριος τὸν καλεῖ χοντά του, τὸν εὐλογεῖ καὶ μᾶς λέγει:

«Τοιοῦτος ἐμπρέπει ἡμῖν ποιῆν.

Καὶ ἀνψῶν τοὺς δακρυθρέκτους ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν Οὐδανόν, προσθέτει προφητικά:

—«Εἰς τὸ πρόσωπόν του βλέπω τὸν αὐριανὸν «ταγὸν» τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὸν πραγματικὸν ποιμένα τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος. Ὁ Κύριος μετ' αὐτοῦ.»

Καὶ ἡ προφητεία τοῦ Νεκταρίου ἐπαλήθευσε.

Μιὰ ἄλλη ἀνάμυησις τῆς εὐρύτητος τῆς σκέψεως τοῦ Γερβασίου: Μέσα, στὸν ἀπέραντο κῆπο - ἀγρὸ τῆς Ριζαρείου, ἵτο τὸ Γυμναστήριόν μας, τελείως ἔξωπλισμένον σὲ σουηδικὰ ὅργανα κ.λ.π. πὸν ἀμφιβάλλω ἀν ὑπάρχῃ σήμερα δημοτό του. Τὸ ποδόσφαιρον διὰ πρώτην τότε φοράν, ἔκαμνε τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὴν Ἀθήνα, ἀπὸ ἀγγλοφρέροντας ἀριστοκράτας, διὰ τὰ μεταξύ των παιχνίδια. «Ἐνας ἀπ' αὐτούς, διατριβὸς τραπεζίτης, δι μετ' ἔπειτα πρωθυπουργὸς τῆς Ἐλλάδος, Δημήτριος Μάξιμος, ἐπειδὴ συμμαθῆτής μας ἵτο ὁ ἀνεψιός του, Γεώργιος Νικολαΐδης, δ σημερινὸς διπλωμάτης, μᾶς ἔχάρισε μιὰ μπάλλα μὲ δλα τὰ σύνεργά της γιὰ τὸ παιχνίδι. Οἱ «πουρτανὸι» τῆς Σχολῆς ἔξενισθησαν. Καὶ ἡ μπάλλα ἐκρατήθη εἰς τὰ γυαφεῖα. Ἐμεῖς, συμβούλια καὶ διαβούλια, νὰ μᾶς τὴν δώσουν. Μοναδική μας σκέψης ἡ μπάλλα. Καὶ νά! ὁ Γερβασίος. Χωρὶς νὰ ξέρουμε ἐμεῖς πηγαίνει εἰς τὸν Νεκτάριον καὶ τοῦ λέγει:

—«Δέν εἶναι νομίζω σωστὸ νὰ στενοχωροῦνται τὰ παιδιά. Ἡ χαρὰ καὶ ὅχι ἡ λύτη πρέπει νὰ εἶναι ἐπιδιώξεις τῆς Σχολῆς καὶ γενικῶς τῆς Ἐκκλησίας. Τί κακὸ ἔχει αὐτὸ τὸ παιχνίδι; Γυμνάζει τὸ σῶμα, διδύνει τὴν παρατηρητικότητα καὶ τὴν ἑτοιμότητα τῶν παιδῶν, τοὺς δίνει τὴν χαρὰ τῆς συλλογικῆς εὐγενικῆς ἀμύλλης καὶ μάλιστα ὅταν αὗτη γίνεται στὸν ἀνθοφόρο εἰρηνικὸ κῆπο - ἀγρό μας.»

Καὶ ὁ Νεκτάριος, διέταξε καὶ μᾶς ἀπεδόθη ἡ μπάλλα.

«Ἄλλο ζήτημα ἀν τὸ ποδόσφαιρο ξέφυγε σήμερα ἀπὸ τὸν εὐγενικὸ προορισμό του.

«Άλλο τεκμήριον, προσαρμογῆς τοῦ Γερβασίου εἰς τὴν οὐσίαν:

Παιδιὰ εἴμαστε. Τὰ μεγαλείτερα δὲν φθάναν τὰ 18 χρόνια. Πιὸ μεγάλοι ἀπὸ μᾶς, ἥσαν μερικοὶ διάκοι, μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Γερβασίος, ποὺ

θὰ ἦτο τότε γύρω στὰ 27 χρόνια. Φυσικὸν ἦτο νὰ κάνουμε λάθη καὶ ἀτεξίες ἥ καὶ ζαβολιὲς παιδιάστικες. Πνευματικὸς πατὴρ τῆς Σχολῆς μας, ἦτο ὁ ἡγούμενος τῆς Ιερᾶς Μονῆς Πεντέλης, ἀρχιμανδρίτης Πανάρετος Δουληγέρης. Ἀνθρωπος σεβάσμιος, ἐνάρετος μὰ τρομερὰ στενόκαρδος. Τὸν ἀποκαλούσαμε «ἱεροξεταστὴν». Στὶς ἔξοιλογήσεις μας, μετροῦσε τὰ ἀποπήματά μας καὶ γιὰ κάθε ἔνα μᾶς ἔβαζε ὡς «ποινὴν μετανοίας» ἀριθμὸν γονυκλισιῶν!! Οἱ ἀτακτοὶ πολλοὶ καὶ οἱ μετάνοιες σωρό. Τὶς ἐδεχόμεθα εὐχάριστα, διότι τὸ βράδυ στὸν κοιτῶνα κατὰ τὴν ἐκτέλεσίν των, εἶχαμε πανηγῦρι, τὸ μαξιλάρωμα ἔδινε κ' ἐπαψρν. Ο Γερβάσιος μὲ τὸ εὐρὺ μυαλό, ὅταν τὸ ἔμαθε, ἐπενέβη εἰς τὸν Νεκτάριον καὶ οἱ μετάνοιες σταμάτησαν, πρὸς λέπτην μας μεγάλην. Καὶ ἀντ' αὐτῶν, παιδαγωγικὰ δύμιλα καὶ νουθεσίαι ἀπὸ τοὺς παιδωνόμους μας, κατάλληλες γιὰ τὰ «ἀφρόντιστα νιάτα», διὰς ἔλεγε χαριτολογῶν ὁ Γερβάσιος.

Ἐτσι τὸν πρωτογνώρισα καὶ τὸν ἔνοιωσα τὸν Γερβάσιο, Ὁρθολόγον, βαθυτόχαστον, ἐρευνητὴν καὶ μαχητὴν ἀκατάβλητον.

Τί καὶ ἀν ἀργότερα οἱ δρόμοι μας χωρίσθηκαν; Η μορφή του, στὶς δύοκολες στιγμές, πάντα προβάλλει μπροστά μου φωτεινὴ καὶ καθοδηγητικὴ. Καὶ ὅσες φορὲς τὸν ἐπεσκέφθην, εἴτε στὸν «Αγ - Δημήτρη», στὰ ἐργαστήρια τῆς πνευματικῆς του θυγατρὸς, τῆς σχολῆς χειροτεχνίας «Ταβιθά», εἴτε στὸ κελλὶ του στὴν Πάτρα, τὸ εἶναι μου ἐπλημμύριζε ἀπὸ «Φῶς Ίλιαρόν», παλωσύνης καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς συνανθρώπους μου.

Τὰ προφητικὰ λόγια τοῦ Αγίου Νεκταρίου, ἐπαλήθευσαν κατὰ γράμμα. Ο Γερβάσιος ἦτο ἀληθῆς ποιμήν. Τὸ δνομά του θὰ παραμείνῃ σύμβολον καὶ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας μας.

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πάντων τῶν σπουδαστῶν τῶν εἰσαχθέντων εἰς τὴν P.E.S. ἀπὸ τοῦ ἔτους 1844 - 1969 συνταχθεὶς βάσει τῶν μαθητολογίων καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς P.E.S. ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Σωτ. Σάντα.

- 1844** 1) Παναγιώτης Ρομπότης, Κρανιδιον. Ἀπεφοίτησε 1848. Καθ. Παν)μίου. Ἰερώθη.
2) Ἰωάννης Γάρου, Ἀρτούρα Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησε 1848.
3) Κων)νος Χαρρίσης, Καλωτᾶ Ζαγορίου. Ἀσθενήσας διέκοψε ἀπεβίωσε 1846.
4) Ἀντώνιος Μοσχάτος, Τήνος. Ἀπεφοίτησε 1848. Ὑφηγητής Παν)μίου.
5) Ἀθανάσιος Λύταικας, Ἀμφισα. Ἀπεφοίτησε 1848.
6) Ἀλέξανδρος Παπαδάχης, Μονεμβασία. Ἀπεφοίτησε 1848. Ἐσπούδασε Θεολογίαν εἰς Ρωσίαν.
7) Δημ. Λογοθέτης,* Πέρδος. Ἀπεφοίτησε 1848. Ἐσπούδασε Θεολογίαν εἰς Μόναχον.
8) Βενιαμίν Κανανός, Ἰεροδ. ἐκ Ρουμανίας. Ἰερώθη.
9) Κων)νος Χατζηχρόνης, Στολοδόν Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησε 1849.
10) Μιχαήλ Φακίδης*, Μονοδένδριον Ζαγορίου. Ἀπεβίωσε 1845. ἀντικαθεστάθη ὑπὸ ἀδελφοῦ του.
11) Δημήτριος Χριστοδούλου, Φραγκάδες Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησε 1848.
12) Δοσιθεος, Ἰερομόναχος ἐκ Ρουμανίας. Ἰερώθη.
13) Διονύσιος, Ἰεροδιάκονος ἐκ Ρουμανίας. Ἰερώθη.
14) Ἰωάννης Νικολαέσκου ἐκ Ρουμανίας. Διέκοψε 1845.
15) Ἡλίας Βενέσκος, ἐκ Ρουμανίας. Διέκοψε 1845.
16) Λάζαρος Πραντζέσκου, ἐκ Ρουμανίας. Διέκοψε 1845.
1845 17) Χαράλαμπος Βουλόδημος, Καπέσοβον Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησε 1849.
18) Δημήτριος Σεμιτέλος, Μονοδένδριον. Ἀπεφοίτησε 1850. Καθηγ. Παν)μίου.
19) Δημήτριος Ἀστερίου, Μονοδένδριον Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησεν 1849 Δ' ἔτος.
20) Νικόλαος Τσιγαρᾶς*, Βραδέτος Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησε 1850.
21) Δημήτριος Παταλίδης, Φραγκάδες Ζαγορίου. Ἀπεφοίτησεν 1849 Δ' ἔτος.
22) Κων)νος Βρανούκας, Κουκούλι Ζαγορίου. Διέκοψε 1846 ἀσθενήσας.
1846 23) Γεώργιος Φακίδης*, Μονοδένδριον Ζαγορίου. Διέκοψε 1849 συγγενής Ριζάρη.
24) Νικόλαος Ματακίδης, Σάμιος. Διέκοψε 1849.

Ο ἀστερίσκος δηλοῖ ότι ἐφοίτησε καὶ ἔτερον πρόσωπον τῆς αὐτῆς οἰκογενείας ἐν τῇ P.E.S., ἀδελφός ἢ νίδις ἢ ἔγγονος ἢ συγγενής.

